

оцінювати вплив людини, як позитивний, так і негативний, на оточуюче середовище; дитина вчиться економно використовувати природні ресурси.

Отже, учні початкової школи мають можливість набути достатнього особистого досвіду культури спілкування і співпраці у різних видах навчальної діяльності, самовираження у творчих видах завдань, оволодіння загальнонавчальними та цільовими компетентностями.

1. *Каууба Л. Економічна соціалізація молодших дітей в умовах євроінтеграції //Л. Каууба, Н. Чабан, О. Черешнюк // Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. - 2016. Вип. 30. - С. 33–42.* 2. *Початкова школа – корінь шкільної освіти. – [Електронний ресурс].– Режим доступу:http://www.myronivkaschool3.edukit.kiev.ua/korisni_posilannya/tvorcha_laboratoriya_vchiteli_v_pochatkovih_klasiv/pochatkova_shkola_korinj_shkilnoi_osvit/.* 3. *Шашолко С. Економіка для п'ятимісячків. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<https://sites.google.com/site/ekonomikadlapatakiv/tema-1-potrebi-ta-mozlivosti/sim-a---persoosnovazitta-ludini>*

УДК373.3:372.83:330.1

Н.В. ЛАЛАК

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики початкової освіти,
Мукачівський державний університет, м. Мукачеве, Україна

ФОРМУВАННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЕКОНОМІЧНИХ ПОНЯТЬ НА УРОКАХ «Я У СВІТІ»

За умов сьогодення, коли вже з перших років життя дитини її оточує економічне середовище, наповнене економічними поняттями і процесами, актуалізуються питання соціалізації та виникає необхідність ознайомлення школярів з проблемами «дорослої» економіки. Саме в початковій школі закладаються засади інтелектуального розвитку дітей, створюються педагогічні та психологічні передумови для формування самостійності мислення, здатності критично оцінювати власні дії, зіставляти різноманітні способи розв'язання проблемних ситуацій, оцінювати їх і вибирати найбільш раціональні, виділяти головне та узагальнювати, застосовувати набуті знання на практиці.

Сучасні дослідження вчених (А. Богуш, Н. Гавриш, Г. Григоренко, Р. Жадан, К. Курак, А. Шатової та ін.) свідчать про необхідність впровадження економічної освіти для дітей молодшого шкільного віку та наголошують на ролі і значимості економічної соціалізації: знайомства учнів з ринковими відносинами, економічними уявленнями (працю, гроші, професії, бюджет сім'ї, якості людини-господаря), економічними поняттями та безпосереднім застосуванням їх у різних видах діяльності. Проблеми економічного виховання знаходимо у працях таких учених, як Ю. Васильєва, Б. Вульфова, Е. Землянської, М. Толстого, Л. Фридмана та ін., які теж зазначали, що економічне виховання доцільно починати як можливо раніше.

Актуальність досліджуваної проблеми економічного мислення молодших школярів визначена реальними соціальними суперечностями, які виникли в соціальних умовах і потребують ефективного і швидкого вирішення: між соціальною значимістю економічного виховання і недостатньою реалізацією даного педагогічного завдання у початковій школі; між необхідністю підготовки вчителя початкових класів до формування економічно грамотної особистості школяра молодшого шкільного віку та нерозробленістю теоретичних засад та організаційно-педагогічних умов системи економічного навчання; між інтересами суспільства у вихованні економічно-досвідченої особистості, що стане підґрунтям для подальшої економічної соціалізації та економічного виховання особистості .

Значні можливості для формування у молодших школярів економічних уявлень та понять закладено у навчальному предметі «Я у світі». Новий за назвою курс введений у інваріантну частину навчального плану для 3-4 класів і охоплює такі теми: «Людина», «Людина серед людей», «Людина в суспільстві», «Людина у світі», що сприяє поетапному усвідомленню учнями єдності компонентів «Я – сім'я – школа – рідний край – Україна – світ». Змістове наповнення предмета зосереджує учнів на усвідомленні суті взаємовідносин людини і суспільства, набутті демократичних цінностей, адекватному випробовуванню різноманітних соціальних ролей, засвоєнні поведінкових еталонів [2].

У процесі вивчення курсу «Я у світі» молодші школярі мимоволі опановують економічні поняття, вони дізнаються, що таке «наше», «моя», «гроші», «ціна», «дорого», «дешево», «заробити», «продати», «обмін», «банк», «спадок». Економічна соціалізація формує у дітей молодшого шкільного віку ставлення до різних економічних категорій; розкриває взаємодію людей у сім'ї, колективі, суспільстві; передбачає активне спілкування дітей з природним і соціальним оточенням, накопичення досвіду особистісного ставлення до системи цінностей демократичного суспільства.

Уроки «Я у світі» доцільно будувати так, щоб у процесі формування економічних уявлень і понять учні мали можливість розмірковувати, досліджувати, аналізувати життєві ситуації, пропонувати різні шляхи розв'язання проблемних питань, робити висновки. Тоді створюються сприятливі умови для розвитку таких якостей молодших школярів, як пізнавальний інтерес, творча активність і самостійність. А це дає можливість реалізувати вимоги Державної національної програми «Освіта» (Україна XXI ст.), де зазначається про необхідність вибору й структурування навчально-виховного матеріалу на засадах диференціації та інтеграції, забезпечення альтернативних можливостей для одержання освіти, для індивідуальних потреб і здібностей.

Таким чином, в економічній освіті й вихованні учнів початкової школи беруть участь різні соціальні ланки: школа, сім'я, позашкільні освітньо-виховні заклади, громадські організації, трудові колективи, засоби масової інформації. Однак провідну роль в економічній підготовці підростаючого покоління відіграє загальноосвітня школа, а в економічному і загальному вихованні – сім'я. Сьогодні важливо гармонійно поєднувати ці ланки, особливо для дітей молодшого шкільного віку.

1. Савченко О.Я. Виховний потенціал початкової освіти: посібник для вчителів і методистів початкового навчання / О.Я. Савченко. – 2-ге вид., доповн., переробл. – К.: Богданова А.М., 2009, - С. 146-155. 2. Ткачова Н. І. Формування особистості учня у навчально-виховному процесі. / Н. І. Ткачова. – Харків.: Вид. група «Основа»: 2007. – 208 с. 3. Бібік Н.М. Я у світі 3 клас: підруч. для загальноосвіт. навч. закл./ Н.М. Бібік - Харків.: Вид. група «Основа», 2013. - 160 с.

УДК 336.72+519.8

А.Ю. МЕЛЬНИКОВ

кандидат технических наук, доцент,

доцент кафедры интеллектуальных систем принятия решений,
Донбасская государственная машиностроительная академия, г. Краматорск, Украина

ОЦЕНКА РАБОТЫ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ ВУЗА ПРИ ПОМОЩИ МЕТОДОВ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОГО АНАЛИЗА ДАННЫХ

Работа преподавателя любого вуза предполагает различные формы и виды деятельности (учебная, учебно-методическая, научная, организационно-методическая, воспитательная), результат которых в конечном итоге может быть оценен количественно (объем прочитанных лекций, число научных публикаций) и качественно. Подведение

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>